

Očekujemo da ćemo se osim u Iranu nametnuti i u susjednim zemljama. istice Davor Tomašković

nu moć potrošača koji su se okrenuli jeftinijim brendovima i crnom tržištu. Teško je reći koji je od tih elemenata i koliko pridonio padu potrošnje. TDR će rezultate poslovanja za proteklu godinu objaviti do kraja ožujka.

Kakve su, konkretno, posljedice lanjskog izjednačavanja trošarina na domaće i uvozne cigarete, zbog čega su domaće cigarete poskupjele, a strane pojeftinile?

- Istina je da su smanjeni porezi za strane cigarete, a povećani na domaće. To, međutim, nije prouzročilo pojeftinjenje stranih cigareta, već i njihovo poskupljenje, čime se znatno povećala njihova profitabilnost. Time

je došlo i do značajnog pada legalnog tržišta te »downtradinga«, odnosno kupovine jeftinijih cigareta, što je sve skupa dovelo do pada zaposlenosti. Drastičnim izmjenama modela oporezivanja Hrvatska je postala jedina zemlja koja je nekoliko godina prije ulaska u EU dosegla harmonizacijske uvjete. Sve su zemlje, naime, nakon ulaska u EU imale prijelazno razdoblje od 2 do 7 godina, dok je Hrvatska morala ispuniti sve uvjete i prije ulaska u EU. Daljnje povećanje trošarina u skoroj budućnosti imalo bi devastirajuće efekte na domaću duhansku industriju.

Je li vam gradnja tvornice u Iranu svojevrsni izlaz iz toga?

- U tom kontekstu izlazak na iransko tržište izuzetno je značajan za TDR. To garantira opstojnost, kontinuitet i daljnji rast naše kompanije. Zahvaljujući povjerenju potrošača i snazi naših brendova te dugogodišnjoj izvoznoj poslovnoj strategiji, očekujemo da ćemo i 2010. godinu obilježiti nastavkom naše vodeće pozicije u regiji i širenjem poslovanja na nova tržišta.

Puše li hrvatski građani, zbog različitih zabrana, manje nego prije godinu dana?

- Teško nam je iznositi takve procjene, ali ono što je sigurno jest da je nakon drastične promjene trošarinskog sustava prošle

godine značajno poraslo crno tržište, procjenjuje se čak 50 posto. Takvo stanje u kojem raste neoporezovana i neregistrirana potrošnja štetna je kako za nas proizvođače, tako i za trgovinu i, napose, za državni proračun.

Jesu li se prihodi državnog proračuna od trošarina relativno smanjili?

- Uobičajeno je u svim zemljama da naglo povećanje poreza, a posebno povećanje iznad određene granice koju potrošač još može podnijeti dovodi do ukupnog pada prihoda od poreza, a da li se to dogodilo i u Hrvatskoj treba pitati Ministarstvo financija, mi ne raspoložemo tim podacima.

Hoće li posljedice novih trošarina osjetiti i proizvođači duhana u Hrvatskoj? Hoće li TDR nastaviti kupovati duhan kod njih, ili u inozemstvu?

- Novi sustav stavio je u nepovoljan položaj i domaće proizvođače duhana, čime je ugrožena egzistencija 2.500 obitelji u Podravini i Slavoniji. TDR je do sada 70 posto svojih potreba zadovoljavao na hrvatskom tržištu, plaćajući hrvatski duhan i više od cijene na svjetskom tržištu, dok će u budućnosti duhan kupovati isključivo prema tržišnim načelima.

Držimo više od 25 posto tržišta regije

Kako TDR-u ide na tržištima bivše Jugoslavije? Povećavate li prodaju, ili vas istiskuju svjetski brendovi?

- Unatoč jakoj međunarodnoj konkurenciji, najveći smo regionalni proizvođač cigareta u jugoistočnoj Europi s prodajom većom od 13 milijarda cigareta godišnje. Tržišni udio TDR-a na regionalnom tržištu veći je od 25 posto. S godišnjom prodajom, koja prelazi 3 milijarde komada cigareta, TDR drži vodeće mjesto na duhanskom tržištu Bosne i Hercegovine, te je svaki treći potrošač u BIH potrošač TDR-ovih proizvoda.

Kakva vam je prodaja u Srbiji?

- Dvije godine u Srbiji, otkako su ukinuti diskriminacijski uvjeti poslovanja koji su vrijedili za nas kao uvoznike u odnosu na lokalne proizvođače, ostvarujemo dobre poslovne rezultate. S obzirom na to da u Srbiji tri velike svjetske kompanije - Philip Morris, Japan Tobacco International i British American Tobacco - imaju svoje tvornice, našim tržišnim udjelom koji je veći od 9 posto i kontinuirano raste, iznimno smo zadovoljni. Izvršne rezultate ostvarujemo i u svim ostalim zemljama regije. Uz regiju, TDR svoje proizvode izvozi i u zemlje Europske unije Italiju, Španjolsku, Njemačku, Češku, i Austriju.

RAZGOVOR: DAVOR TOMAŠKOVIĆ, DIREKTOR TVORNICE DUHANA ROVINJ (TDR)
 OBRAZLAŽE RAZLOGE ZBOG KOJIH TA TVRTKA KREĆE U GRADNJU TVORNICE U IRANU

Ulaskom u Iran, TDR osvaja tržište cigareta deset puta veće od hrvatskog

U Iranu danas posluje 312 njemačkih kompanija, od čega 185 ima lokalna predstavništva a najveću stopu poslovnog rasta u Iranu u posljednjih 8 godina imaju kompanije iz SAD-a. Na tom su tržištu prisutne gotovo sve vodeće multinacionalne duhanske kompanije, pojašnjava prvi čovjek TDR-a

Branko PODGORNİK
branko.podgornik@novilist.hr

Tvornica duhana Rovinj (TDR) iz Adris grupe nedavno je u Iranu potpisala ugovor o gradnji tvornice duhana vrijedne 30 milijuna eura. Riječ je o velikom izvoznom poslu toga najvećeg regionalnog proizvođača cigareta, jer Iran ima više od 70 milijuna stanovnika. To je i povod za razgovor s Davorom Tomaškovićem, predsjednikom Uprave TDR-a.

Što posao u Iranu znači za TDR?

- Ugovor koji smo potpisali s Iranian Tobacco Company o gradnji tvornice u Iranu veliki je poslovni iskorak TDR-a. Tom investicijom TDR se još snažnije pozicionira kao jedan od vodećih hrvatskih izvoznika. TDR godinama više od 50 posto svoje prodaje ostvaruje na inozemnim tržištima. Prošle smo godine, primjerice, na izvozna tržišta plasirali 6,5 milijardi komada cigareta. Što to pak znači za hrvatsko gospodarstvo ponajbolje govori činjenica da je izvoz duhanskih proizvoda po vrijednosti druga poljoprivredna kultura u Hrvatskoj, odmah iza izvoza šećera.

Zašto ste se odlučili baš na gradnju tvornice?

- Gradnja tvornice u Iranu bila je, ustvari, preduvjet za otvaranje tog golemog tržišta. Da nismo gradili tvornicu u Iranu, mi jednostavno na to tržište ne bismo mogli ući.

6,5
milijarda cigareta godišnje planirani je kapacitet TDR-ove tvornice u Iranu

Hrvatsko gospodarstvo će od našeg poslovnog iskoraka u Iran imati višestruke koristi. Duhani, koje ugrađujemo u naše brendove, u Iran će dolaziti iz Podravine. Naša kompanija Istragrafika koja radi pakiranja za naše proizvode

također će opskrbljivati sve naše proizvode u Iranu, a dobit koju ostvarimo mi ćemo opet investirati u Hrvatskoj.

Kad će tvornica biti završena?

- Tvornicu ćemo graditi u Sariju, glavnom gradu pokrajine Mazandaran. U Iran ćemo prenijeti svoju tehnologiju, znanje i iskustvo u proizvodnji cigareta, primarno proizvodnji i obradi duhana. Rok za izgradnju tvornice je 20 mjeseci. Do početka rada tvornice u Iran ćemo izvoziti proizvode iz Hrvatske, iz tvornice u Kanfanaru.

U Iranu planiramo pokrenuti proizvodnju naših već poznatih brendova cigareta a dogovorena je i suradnja na proizvodnji zajedničkog brenda vodećega hrvatskoga i iranskoga proizvođača cigareta. Planirani kapacitet tvornice u Iranu je proizvodnja 6,5 milijarda cigareta godišnje.

Nije li taj posao u suprotnosti s politikom nekih svjetskih sila koje Iranu neprekidno prijetu sankcijama?

- U Iranu danas posluje 312 njemačkih kompanija, a od

toga 185 ima lokalna predstavništva. Najveću stopu poslovnog rasta u Iranu u posljednjih 8 godina imaju kompanije iz SAD-a. Tamo su prisutne i gotovo sve vodeće multinacionalne duhanske kompanije. TDR se orijentirao prema iranskom tržištu jer je veće od hrvatskoga tržišta cigareta gotovo 10 puta. Nas zanima iranski potrošač koji je prema istraživanjima izrazito dobro prihvatio TDR-ove brendove. Očekujemo da ćemo se kvalitetom svojih proizvoda nametnuti i u susjednim zemljama.

Koliki je bio TDR-ov promet prošle godine, je li se smanjila dobit? Koji su tome razlozi, ekonomska recesija, zabrana pušenja u javnim prostorima?

- Hrvatsko tržište cigareta prošle je godine palo za oko 8 posto. Domaće duhansko gospodarstvo u 2009. godini doživjelo je korjenite i nagle promjene. Nakon drastičnog povećanja trošarina počela je primjena zakona o zabrani pušenja a sve je to pratila gospodarska kriza. Kriza je značajno utjecala na kupov-